Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0149

Nariadenie o odlesňovaní – zoznam krajín, ktoré predstavujú nízke alebo vysoké riziko

Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júla 2025 o vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2025/1093 z 22. mája 2025, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1115, pokiaľ ide o zoznam krajín, ktoré predstavujú nízke alebo vysoké riziko výroby príslušných komodít, v prípade ktorých príslušné výrobky nie sú v súlade s článkom 3 písm. a) (2025/2739(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2025/1093 z 22. mája 2025, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1115, pokiaľ ide o zoznam krajín, ktoré predstavujú nízke alebo vysoké riziko výroby príslušných komodít, v prípade ktorých príslušné výrobky nie sú v súlade s článkom 3 písm. a)[1],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1115 z 31. mája 2023 o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze z Únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 995/2010[2], a najmä na jeho článok 29 ods. 2,

– so zreteľom na článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie[3],

---

1 Ú. v. EÚ L, 2025/1093, 23.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1093/oj.
2 Ú. v. EÚ L 150, 9.6.2023, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj.
3 Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

– so zreteľom na článok 115 ods. 2 a 3 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, klímu a bezpečnosť potravín,

– so zreteľom na hlasovanie v pléne Európskeho parlamentu zo 14. novembra 2024 *o* nariadení, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/1115, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa dátumu uplatňovania,

Obavy týkajúce sa kvality údajov a metodickej spoľahlivosti

A. keďže navrhovaná klasifikácia krajín podľa rizika v nariadení (EÚ) 2023/1115 presne neodráža súčasnú situáciu v dotknutých krajinách, pretože je založená na zastaraných údajoch a nezahŕňa všetky relevantné a dostupné ukazovatele rizika;

B. keďže vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2025/1093 presne neodráža realitu v dotknutých krajinách, pretože nezohľadňuje kľúčové faktory reálneho sveta, najmä súčasnú dynamiku využívania pôdy a degradáciu lesov; keďže uznanie degradácie za rizikový faktor by viedlo k zaradeniu určitých členských štátov do vyšších rizikových kategórií, čím by sa spochybnil predpoklad, že dodávateľské reťazce v rámci Únie sú automaticky nízkorizikové[1];

C. keďže kľúčový vývoj v oblasti správy vecí verejných, trendov odlesňovania a mechanizmov presadzovania, ku ktorému došlo od 31. decembra 2020, čo je koncový dátum uvedený v článku 2 nariadenia (EÚ) 2023/1115, nie je v metodike primerane zohľadnený;

D. keďže údaje, z ktorých sa vychádza pri klasifikácii krajín podľa rizika, pochádzajú predovšetkým z globálneho hodnotenia lesných zdrojov, ktoré vykonala Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo, pričom posledné informácie predložené v rámci celého cyklu boli predložené pred rokom 2020, a preto takéto údaje primerane alebo spravodlivo nepredstavujú nedávne vnútroštátne úsilie o predchádzanie odlesňovaniu, aktualizované politiky využívania pôdy, zlepšenia satelitného monitorovania v reálnom čase a najnovšie trendy odlesňovania vo viacerých krajinách[2];

E. keďže metodika klasifikácie krajín podľa rizika nie je transparentná, pokiaľ ide o spôsob váženia rôznych rizikových faktorov, a nezohľadňuje regionálnu variabilitu v rámci krajín; keďže to vyvoláva vážne obavy, pokiaľ ide o spravodlivosť a dôveryhodnosť metodiky klasifikácie;

F. keďže metodika klasifikácie krajín podľa rizika je chybná, pretože sa

---

1 https://www.eea.europa.eu/publications/how-are-european-forest/how-are-european-forest-ecosystems-doing.

2 https://www.fao.org/forest-resources-assessment/en.

zameriava predovšetkým na súhrnné historické miery odlesňovania a tento prístup nezohľadňuje viacrozmerný charakter rizika odlesňovania a nezohľadňuje úplný rozsah ukazovateľov stanovených v článku 29 nariadenia (EÚ) 2023/1115;

G. keďže prístup, z ktorého vychádza súčasná metodika stanovená v nariadení (EÚ) 2023/1115, neposkytuje dostatočnú flexibilitu na prispôsobenie sa včasným aktualizáciám, čím vytvára značnú neistotu na trhu a potenciálnu volatilitu;

H. keďže bez jasne vymedzeného mechanizmu pravidelného a transparentného prehodnocovania sa klasifikácia krajín do kategórií podľa rizika dostáva do nesúladu s vyvíjajúcimi sa podmienkami, čím sa oslabuje účinnosť nariadenia (EÚ) 2023/1115, ako aj fungovanie globálnych komoditných trhov;

I. keďže absencia jasných spôsobov, ako môžu krajiny zmeniť ich kategorizáciu podľa rizika prostredníctvom preukázateľného pokroku, oslabuje úlohu nariadenia (EÚ) 2023/1115 ako pozitívneho stimulačného mechanizmu a obmedzuje jeho potenciál stimulovať udržateľnú transformáciu v praxi;

Analýza výziev v prvej rizikovej kategórii krajín („kategória nízkeho rizika“)

J. keďže kritérium čistého úbytku lesov v rokoch 2015 až 2020, ktoré sa používa na určenie kategórie nízkeho rizika uvedenej v článku 29 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2023/1115, zohľadňuje celkový úbytok lesného porastu, a nie odlesňovanie, ako je úzko vymedzené v uvedenom nariadení, čím zahŕňa oblasti s dočasnou zmenou lesného porastu alebo obhospodarovania lesov, ktoré nie sú spojené s premenou využívania pôdy, čo oslabuje metodickú konzistentnosť a právnu istotu;

K. keďže metodika kategorizácie krajín podľa rizika zavádza relatívnu prahovú hodnotu 0,2 % ročnej straty lesnej plochy a absolútnu prahovú hodnotu 70 000 hektárov ročnej straty lesov bez toho, aby poskytla jasné odôvodnenie týchto špecifických hodnôt; keďže je pozoruhodné, že niektoré krajiny s vysokým odlesňovaním, ako napríklad Spojené štáty, sa nachádzajú tesne pod absolútnou hranicou, čo vyvoláva otázky o objektívnosti a spoľahlivosti zvolených referenčných hodnôt;

L. keďže posúdenie rizika odlesňovania na základe rozšírenia ornej pôdy využívanej na príslušné komodity v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 nariadenia (EÚ) 2023/1115 a rozsahu živočíšnej výroby a produkcie dreva nie je presné; keďže zahrnutie celkovej produkcie dreva ako ukazovateľa rizík odlesňovania je metodicky sporné, pretože spája zákonné lesnícke činnosti s odlesňovaním spôsobeným zmenou využívania pôdy;

Nedostatočná podrobnosť a citlivosť kontextu

M. keďže súčasný systém, v ktorom existujú len tri kategórie podľa rizika, nepostačuje na primerané rozlišovanie medzi krajinami s veľmi rozdielnymi úrovňami rizika odlesňovania;

N. keďže absencia diferencovaného prístupu by mohla oslabiť motiváciu ambicióznejších vlád prijať ďalšie opatrenia, pretože účinne penalizuje pokrok a neuznáva zmysluplné úsilie v boji proti odlesňovaniu;

O. keďže Komisia by mala riešiť metodické nedostatky súčasného tripartitného klasifikačného systému zvážením zavedenia štvrtej kategórie rizika – „zanedbateľného rizika“ – s cieľom zohľadniť skutočnosť, že v niektorých krajinách alebo regiónoch je riziko odlesňovania alebo degradácie lesov skutočne zanedbateľné z dôvodu spoľahlivých právnych rámcov, nízkej dynamiky zmeny využívania pôdy a udržateľných postupov obhospodarovania pôdy;

P. keďže súčasný systém predstavuje riziko prílišného zjednodušenia rizika odlesňovania tým, že udeľuje štatút krajinám na základe zastaraných údajov alebo národných priemerov, čo by mohlo vytvoriť falošný pocit istoty a potenciálne znížiť povinnosť náležitej starostlivosti v prípade výrobkov pochádzajúcich z oblastí, kde pretrváva nezákonné odlesňovanie;

Q. keďže napriek tomu, že súčasné údaje poukazujú na lokalizovaný nárast odlesňovania v niektorých regiónoch sveta, takýto vývoj zdôrazňuje potrebu podrobného, regionálneho monitorovania, a nie statických národných klasifikácií podľa rizika, čo predstavuje riziko nesprávneho opisu celkového trendu a ignorovania regionálneho pokroku alebo neúspechov;

R. keďže dôveryhodné výskumy a dlhodobé štúdie, ako napríklad Deforestation in the Amazon: Past, Present and Future[1], ktorú uverejnila Amazonská sieť georeferenčných sociálno-environmentálnych informácií v roku 2023, demonštrujú zložitosť a premenlivosť dynamiky odlesňovania spôsobenej politickými cyklami, úrovňami presadzovania a miestnymi sociálno-ekonomickými podmienkami, a preto podporujú potrebu adaptívnejšieho prístupu citlivejšieho na kontext, a nie prísnych referenčných hodnôt pre jednotlivé krajiny;

S. keďže súčasný model klasifikácie rizík nezohľadňuje volatilitu globálnych komoditných trhov, kde výkyvy cien, dynamika obchodu a zmeny dopytu môžu rýchlo zmeniť tlak na odlesňovanie;

---

1 https://infoamazonia.org/wp-content/uploads/2023/03/DEFORESTACION-AMAZONIA-2025_21032023.pdf.

T. keďže klasifikácia podľa rizika by mala umožniť aj vytvorenie regulovaného mechanizmu odškodňovania, ktorý by sa uplatňoval výlučne mimo oblastí s primárnou biodiverzitou alebo vysokou biodiverzitou;

Obavy týkajúce sa spravodlivosti, legitimity a globálnej angažovanosti

U. keďže súčasný systém referenčného porovnávania krajín môže odrádzať od spolupráce a výmeny údajov zo strany krajín produkujúcich príslušné komodity, najmä ak vnímajú kategorizáciu krajín podľa rizika ako nespravodlivú alebo politicky motivovanú; keďže posilňovanie vzájomnej dôvery a angažovanosti si vyžaduje spravodlivý prístup založený na dôkazoch a spolupráci, ktorý skôr podporuje transparentnosť a zodpovednosť než represívne označovanie;

V. keďže environmentálne organizácie a organizácie občianskej spoločnosti z krajín vyrábajúcich príslušné komodity vyjadrili obavy v súvislosti s nedostatkom inkluzívnych konzultácií pri rozvoji systému referenčného porovnávania krajín, pričom zdôraznili význam participatívnych procesov, do ktorých sú zapojené komunity pôvodného obyvateľstva, miestne zainteresované strany a regionálne orgány;

1. domnieva sa, že vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2025/1093 prekračuje rámec vykonávacích právomocí, ktoré sú stanovené v nariadení (EÚ) 2023/1115;

2. žiada Komisiu, aby zrušila vykonávacie nariadenie (EÚ) 2025/1093;

3. vyzýva Komisiu, aby zrevidovala systém referenčného porovnávania krajín s cieľom zabezpečiť, aby bol založený na aktuálnych údajoch, umožňoval regionálnu diferenciáciu a zahŕňal transparentné váženie ukazovateľov rizika;

4. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zaviedla jasné, časovo ohraničené a transparentné postupy na pravidelné prehodnocovanie kategorizácie krajín podľa rizika na základe merateľného pokroku a aktualizovaných vedeckých údajov;

5. zdôrazňuje, že je dôležité spolupracovať s krajinami produkujúcimi príslušné komodity a so zainteresovanými stranami prostredníctvom inkluzívnych a participatívnych procesov a poskytovať podporu reformám správy lesov a systémom vysledovateľnosti;

6. požaduje doplnkové opatrenia, ako sú partnerstvá v oblasti lesného hospodárstva, technická pomoc a stimuly pre spravodlivý obchod, ktoré by sprevádzali proces referenčného porovnávania a podporovali udržateľnú transformáciu v regiónoch produkujúcich komodity;

7. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.